

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО АНАЛІЗУ РИНКОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ЗНАННЄОРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Сергій Миколайович Ілляшенко,

д.е.н., професор, зав. каф. маркетингу та УІД,

Сумський державний університет;

Євген Володимирович Рот-Сєров,

аспірант каф. маркетингу та УІД, Сумський державний університет

Практика свідчить, що вітчизняні підприємства здебільшого неефективно використовують свій науковий потенціал та матеріально-технічну базу. Аналіз діяльності найбільш успішних з них показує, що своїм успіхам вони у значній мірі зобов'язані ефективному управлінню знаннями, які дозволяють визначити перспективні (з урахуванням усього комплексу внутрішніх і зовнішніх умов) напрями реалізації наявних ринкових можливостей, формувати, посилювати і ефективно використовувати відносні конкурентні переваги тощо.

Враховуючи викладене, запропоновано використовувати авторську модифікацію SWOT-аналізу для визначення найбільш перспективних ринкових можливостей знаннеорієнтованого розвитку підприємства. У табл. 1 подано матрицю SWOT-аналізу, що побудована за даними ТОВ «Технохім» (м. Суми), яке виробляє устаткування для хімічної промисловості. Вона побудована для аналізу можливостей реалізації одного з напрямів знаннеорієнтованого розвитку підприємства - створення на основі знань і комерціалізація нових (удосконалених) видів продукції, удосконалення технологій їх виготовлення тощо [1].

У клітинках табл. 1 експертами проставлені оцінки (за шкалою від 1 до 10 балів). Вони характеризують ступінь впливу сильних (СИС) і слабких (СЛС) сторін діяльності підприємствана перспективи використання існуючих ринкових можливостей (РМ) і протидії ринковим загрозам (РЗ). Конкретні

характеристики зовнішнього і внутрішнього середовища з метою збереження комерційної таємниці у табл. 1 не показані.

Авторами розраховані суми проставлених у клітинках табл. 1 оцінок (по рядках – для можливостей і загроз, по стовпцях – для сильних і слабких сторін діяльності підприємства). При цьому більша сума у рядку (для можливостей) свідчить про кращі ринкові можливості, менша (для загроз) – про найсильніші загрози, більша у стовпці (для сильних сторін) – про найсильніші сторони діяльності, менша у стовпці (для слабких сторін) – про найслабші сторони діяльності.

Таблиця 1 – SWOT-аналіз можливостей розвитку ТОВ «Технохім» (розроблено авторами)

Можливості і загрози		Сильні сторони						Слабкі сторони					Загальна кількість балів	Відносна оцінка
		СИС1	СИС2	СИС3	СИС4	СИС5	СИС6	СЛС1	СЛС2	СЛС3	СЛС4	СЛС5		
Можливості	PM1	8	8	10	10	6	9	7	3	8	8	3	80	0,73
	PM2	8	8	10	10	6	8	6	1	8	6	4	75	0,68
	PM3	8	9	10	10	5	9	7	1	7	7	5	78	0,71
	PM4	1	9	1	8	1	2	6	1	2	2	2	35	0,32
Загрози	P31	5	7	10	9	2	10	4	2	2	2	2	55	0,20
	P32	1	3	3	3	1	1	1	1	1	1	1	17	0,65
	P33	1	3	3	4	1	1	1	1	1	1	1	18	0,61
	P34	1	2	3	2	1	1	1	1	1	1	1	15	0,73
	P35	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13	0,85
Загальна кількість балів		34	52	51	57	24	42	34	12	31	29	20	X	
Відносна оцінка		0,38	0,58	0,57	0,63	0,27	0,47	0,26	0,75	0,29	0,31	0,45		

Згідно [2] більш повне уявлення про вагомість ринкових можливостей і загроз, а також сильних і слабких сторін діяльності організації може дати їх відносна оцінка. Пропонується розраховувати її як відношення фактичної і максимально можливої (для можливостей і сильних сторін) суми відповідного рядка чи стовпчика, або ж мінімально можливої (для загроз чи слабких сторін)

до фактичної. Кращим є варіант з більшим значенням відносної оцінки (для можливостей і сильних сторін), або меншої (для загроз чи слабких сторін).

Таким чином можна відібрати найбільш перспективні напрями використання знань промислового підприємства для яких є відповідність внутрішніх і зовнішніх умов.

За результатами аналізу (див. табл. 1) найсильнішими сторонами діяльності підприємства ТОВ «Технохім» є: СИС4, СИС2 та СИС3з відносними оцінками 0,63, 0,58 та 0,57 відповідно. Найслабшими: СЛС2 та СЛС5із відносними оцінками 0,75 та 0,45 відповідно.

Найкращими ринковими можливостями є: РМ1, РМ3 та РМ2з відносними оцінками 0,73, 0,71 та 0,68 відповідно. Найбільшими ринковими загрозами є: Р35, Р34 та Р32з відносними оцінками 0,85, 0,73 та 0,65 відповідно.

Запропонований підхід дозволяє за формалізованими процедурами кількісно оцінити ринкові можливості та загрози для конкретного варіанту знаннеорієнтованого розвитку підприємства, а відповідно і шанси на його успіх. Окрім того він дозволяє визначити на яких саме характеристиках аналізованого підприємства слід зосередити зусилля для підвищення його потенціалу, а відповідно і шансів на ринковий успіх.

Список літератури

1. Ілляшенко, С. М. Управління знаннями в системі інноваційного розвитку організації / С. М. Ілляшенко, Ю. С. Шипуліна, Н. С. Ілляшенко, Г. О. Комарницька // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2017. – №1. – С.231-241

2. Ілляшенко С.М. Аналіз ринкових можливостей і потенціалу інноваційного розвитку організації на базі екологічних інновацій / С.М. Ілляшенко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. - № 3. – С. 229-241.

Ілляшенко С.М. Методичний підхід до аналізу ринкових можливостей знаннеорієнтованого розвитку підприємства / С.М. Ілляшенко, Є.В. Рот-Серов // Стратегічні перспективи розвитку економічних суб'єктів в нестабільному економічному середовищі: Збірник тез II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю, (Кременчук, 28-30 листопада 2017 року). – Кременчук, КрНУ, 2017. - С.170-173.